

MEKO INDIKERAR EN POSITIV UTVECKLING
I BRANSCHEN, MEN DET FINNS
RISK FÖR EN AVMATNING SID 4

FÖRÄNDRINGAR I OMVÄRLDEN
FÅR DIREKTA EFFEKTER FÖR
MASKINENTREPRENÖRERNA SID 7

FÖRETAGEN VÄXER, MEN FÅR ALLT
SVÅRARE ATT REKRYTERA SID 23

ELEKTRIFIERING OCH DEN GRÖNA
OMSTÄLLNINGEN ÄR DEN FRÄMSTA
TRENDEN I BRANSCHEN SID 24

MASKINENTREPRENÖRERNAS MEKO-RAPPORTERING SOMMARRAPPORT 2022

Vägen framåt

Glädje, stolthet och oro är känslorna jag känner när jag tar del av den konjunkturbarometer som Maskinentreprenörerna tar fram två gånger per år. Glädje över att få företrädare landets maskinentreprenörer, som oavsett läge i ekonomin och omvärlden ser till att fånga affärsmöjligheterna. Stolthet över branschens starka utveckling. Oro inför tecknen på att beredskapen för framtidens utmaningar trots allt är låg hos medlemsföretagen.

När det går bra är det lätt att fortsätta i gamla hjulspår, som rapportens omslag illustrerar. En ständigt stigande efterfrågan på branschens tjänster riskerar då att dölja de krav på utveckling och omställning som branschen står inför. I rapportens avslutande del tyder samtidigt medlemmarnas svar på frågan om framtidens utmaningar på en medvetenhet om att vägen framåt går via elektrifiering, digitalisering och kostnadsfrågor. Paradoxalt nog besvarar 80 procent av samma medlemmar frågan "Hur hanterar du konsekvenserna av det oroliga världsläget för ditt företagande" med att de inte gör några förändringar, efter att på föregående fråga varit tydliga med hur hårt förändringarna i världsläget slår mot deras företag. För att medlemsföretagen ska vara framgångsrika på långt sikt krävs att de redan idag tar steget in i framtiden.

Omställningen till en fossilfri framtid för Sverige innebär uppdragsvolymen för maskinentreprenörerna, men samtidigt är den en utmaning för branschen, som i dagsläget är beroende av fossila bränslen. Digitaliseringen innebär möjligheter genom teknisk utveckling av maskiner och arbetsredskap, medan kostnadsfrågorna fokuserar på hur maskinentreprenörer kan anpassa sin prisbild till föränderliga inköpskostnader. Rapporten visar glädjande nog att så många som 73 procent av företagen uppger att de omförhandlat sina avtal för att kunna ta höjd för kostnadsökningarna de senaste

tre månaderna. Framför allt har företagen använt sig av indexering, till exempel med anläggningsmaskinindex. Samtidigt anger 65 procent att de endast delvis kunnat kompensera för kraftigt stigande kostnadsökningar under det senaste halvåret. Mindre än 10 procent anger att de inte alls kunnat anpassa sig till kostnadsförändringen.

Maskinentreprenörerna i undersökningen har dock inga planer på att lägga ner sin verksamhet eller sälja företaget under det kommande halvåret. Trots de utmaningar som företagen möter, är det i dagsläget endast en minoritet, 5 procent, som uppger att de planerar att göra detta. Det innebär att 95 procent av medlemsföretagen har anledning att förbereda sig för framtiden.

Att överge fossila bränslen med bevarad kontroll över kostnaderna blir därmed centralt för medlemsföretagens resa in i framtiden. Att det är elektrifieringen och den gröna omställningen som företagen nämner överlägset flest gånger, tyder på en medvetenhet om betydelsen av de här frågorna. Medvetenheten är grunden för att kunna agera och därför också det som i ett första steg möjliggör en positiv utveckling. Det viktiga är att det kan ske på så sätt att kostnaderna för omställningen, liksom övriga kostnader för uppdragen,

förs vidare till beställarna. ME:s uppdrag som bransch- och arbetsgivarorganisation är att stödja medlemsföretagen att ställa om med bibehållen kostnads kontroll. Det är vägen framåt.

ANDERS ROBERTSSON,
VD MASKINENTREPRENÖRERNA

Underhåll Meko	4
En snabbt föränderlig omvärld	7
Kostnadsförändringar för företagen	10
Anläggning	11
VA	17
Gruvindustrin i Norrland	20
Rekrytering	23
Trender och framtidsspaning	24
Regionala tabeller	26

SAMMANFATTANDE PUNKTER

- Den sammanvägda konfidensindikatorn, MEKO, ger en bild av företagens försäljning och marknadsläge. Värdet för MEKO ligger i maj på 113, vilket speglar ett positivt stämningssläge i branschen. Värdet är dock relativt lågt jämfört med tidigare värden i maj, då stämningssläget brukar vara mycket positivt.
- När man jämför de olika parametrarna i MEKO kan man notera att ökningen när det gäller efterfrågan på tjänster för närvarande är mycket kraftig, samtidigt som de andra parametrarna växer långsammare. Detta visar på de starka underliggande behoven där kapacitetsbrist, materialbrist och stigande priser minskar möjligheten för företagen att ligga i takt med behoven.
- Samtliga delparametrar som ingår i MEKO utvecklades bättre än de förväntningar som de intervjuade medlemmarna hade vid förra undersökningstillfället i november 2021.
- MEKO förväntas sjunka de kommande sex månaderna. Det prognosticerade värdet för december 2022 är historiskt sett relativt svagt, men överstiger värdena under pandemin.
- Maskinentreprenörerna påverkas i stor utsträckning av den snabbt föränderliga omvärlden: osäkerhet om cementförsörjningen, kriget i Ukraina, global ekonomisk oro och leveranssvårigheter av maskindelar och byggmaterial. Förändringarna i omvärlden har lett till kraftigt ökade kostnader för drivmedel. I dagsläget anger 75 procent av maskinentreprenörerna att de ökade drivmedelspriserna är det största hotet.
- Företagen har upplevt kraftigt stigande omkostnader under det senaste halvåret och fler än två av tre företag har delvis eller inte alls kunnat kompensera för kostnadsökningarna. Det leder till stora ekonomiska utmaningar för företagen. Majoriteten av företagen hanterar kostnadsförändringarna genom att omförhandla sina avtal.
- Investeringarna i infrastruktur ökade under 2021, främst på grund av investeringar i vägar. Under 2022 förväntas investeringarna sjunka något, för att sedan öka kraftigt under 2023 och 2024. Ökningen beror främst på att stora järnvägsprojekt är planerade, som innebär stora möjligheter för maskinentreprenörerna.
- Den påbörjade volymen av ny-, till- och ombyggnad av VA ökade med nära 20 procent 2021. Ökningen blev avsevärt mer positiv än tillväxten 2020. Den norra regionen väntas få en stark tillväxt i år, vilket följer på 2021 års negativa utveckling. Som helhet förväntas en drygt 30-procentig nedgång för VA-investeringarna i år, följt av en positiv rekyl 2023.
- Det finns starka underliggande behov av såväl ny-investering som renovering av VA-infrastrukturen med hänsyn till klimatomställningar, förtätningar av städer, nyetablering av industrier i norra Sverige och nya miljökrav. Det finns dock en risk för att stigande materialpriser, komponentbrist, kapacitetsbrist, cementbrist och stigande räntor kan försena och skjuta fram planerade projekt.
- Utvecklingen inom gruvnäringen är fortsatt positiv. Stigande priser på råvaror, ökade byggnadsinvesteringar samt regeringens beslut om att bevilja bearbetningskoncession för järnmalmsfyndigheten Kallak indikerar en fortsatt stark trend inom gruvnäringen. Den osäkra tillgången på cement utgör dock ett hot för gruvnäringen.
- Sammantaget växer företagen i maskinentreprenörersbranschen. En stor majoritet av företagen har utökat eller har kvar samma personalstyrka som för ett år sedan. Det har dock blivit ännu svårare att rekrytera: ca 7 av 10 företag anger att det är mycket svårt att rekrytera personal, oavsett personalkategori.
- Maskinentreprenörernas marknad präglas av främst tre framtidstrender: elektrifieringen och den gröna omställningen, digitalisering och kostnadsfrågor. Den gröna omställningen innebär uppdragsvolym för maskinentreprenörerna, men samtidigt är det en utmaning för branschen som i dagsläget är beroende av fossila bränslen. Digitaliseringen innebär möjligheter genom teknisk utveckling av maskiner och arbetsredskap, medan kostnadsfrågorna fokuserar på hur maskinentreprenörerna kan anpassa sin prisbild till föränderliga inköpskostnader.

TEMA

UNDERHÅLL

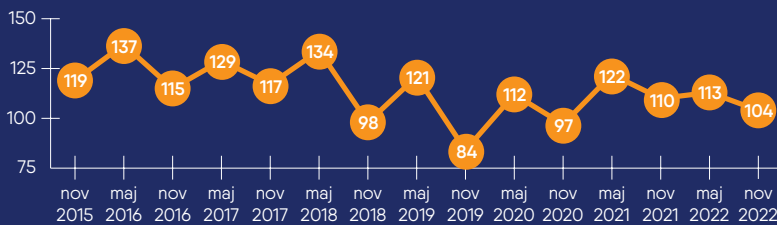
MEKO

Underhållspanelen

Underhållspanelen består av 80 aktörer, som genom att svara på ett antal fasta frågor ger sin bild av företagets situation när det gäller marknad och försäljning. Svaren redovisas i konjunkturrapporten på två sätt. Dels ger de beräkningsunderlag för att ta fram den procentuella utvecklingen för sex olika delindikatorer i branschen, dels vägs positiva och negativa svar samman till Maskinentreprenörernas konfidensindikator, MEKO. Aktörerna svarar både på hur situationen ser ut just nu (maj 2022) samt gör en prognos för läget om sex månader (november 2022).

MEKO

nov-18	maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
98	121	84	112	97	122	110	113	104

Notera att uträkningen av delparametrarna och MEKO görs på olika sätt och kan därför inte jämföras. MEKO redovisar skillnaden mellan andelen som svarat positivt (öka), respektive negativt (minska) på sex olika delfrågor. I sammanställningen tas inte hänsyn till styrkan i absoluta tal, utan redovisningen blir i stället kvalitativ. Den sammanlagda indikatorn ger en indikation på stämningläget i branschen. En siffra över 100 indikerar ett positivt stämningläge, under 100 ett negativt stämningläge. Delparametrarna tar hänsyn till den procentuella utvecklingen och räknas sedan om till ett index.

Nedan redovisas de sex delparametrarna som index, i absoluta tal.

ARBETSVOLYM

maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
146,9	139,3	145,3	141,6	155,9	158,5	169,5	167,8

ORDERSTOCK

maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
134,7	128,2	127,5	118,1	123,8	128,4	142,5	143,9

MASKININVESTERINGAR

maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
129,1	128,5	129,5	130,7	134,0	136,3	162,2	180,1

FAKTURERINGSLÄGE

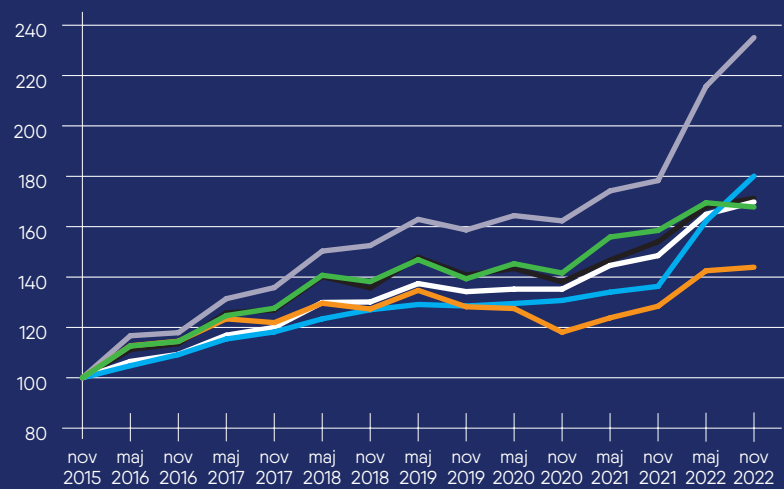
maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
137,4	134,2	135,2	135,2	144,6	148,5	164,9	169,8

BELÄGGNINGSGRAD

maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
147,8	140,8	143,4	138,1	146,7	154,0	167,9	171,3

EFTERFRÅGAN PÅ TJÄNSTER

maj-19	nov-19	maj-20	nov-20	maj-21	nov-21	maj-22	nov-22
162,9	158,7	164,4	162,3	174,2	178,3	215,7	235,1

- Arbetsvolym
- Orderstock
- Maskininvesteringar
- Faktureringsläge
- Beläggningsgrad
- Efterfrågan på tjänster

KOMMENTARER TILL UTVECKLINGEN

- Den sammanvägda konfidensindikatorn, MEKO, ligger i maj på 113. Ett värde som är säsongsmässigt svagt om man jämför med historiska värden i maj, men som trots det speglar ett positivt marknads-läge. Utfallet blev bättre än vad företagen förutspådde i december 2021, då en sammanvägd bedömning av företagens förväntningar visade ett värde på 94.
- MEKO förväntas sjunka de kommande sex månaderna. Värdet ligger i linje med den förväntan på november som gjordes i juni-rapporten för ett år sedan. Om man undantar perioden under pandemin, är det prognosticerade värdet för december 2022 historiskt sett relativt svagt.
- Arbetsvolymen ökade med 7 procent jämfört med november 2021 och befinner sig fortsatt på historiskt höga nivåer. Utvecklingen blev avsevärt bättre än de förväntningar de intervjuade hade i vintras. Detta är anmärkningsvärt med hänsyn till att omvärldsläget trots allt har försämrats kraftigt. Ökningen blev dock något svagare än vid samma period för ett år sedan. Prognosen för de kommande sex månaderna indikerar en marginell minskning av arbetsvolymen. En utveckling som följer tidigare säsongsmässiga mönster.
- Orderstocken utvecklades positivt och överträffade såväl förväntningarna som utvecklingen under samma period 2021. Orderstocken ligger nu historiskt högt och speglar det underliggande behovet av entreprenadarbeten. Trenden för de kommande sex månaderna ser ut att gå emot tidigare säsongsmönster genom att orderstocken, i stället för att minska, planar ut på hög nivå.
- Maskininvesteringarna var, med +19 procent, den faktor som steg näst högst i sammanhanget. Utvecklingen var avsevärt mer positiv än förväntningarna i senaste rapporten och trumfade också utvecklingen vid samma period 2021. Maskininvesteringarna förväntas öka med ytterligare drygt 10 procent under kommande halvår.
- Faktureringsläget följer ökningstakten i orderstocken och visade också en kraftigare tillväxt jämfört med samma period förra året. Även denna faktor utvecklades bättre än prognosen och under de kommande sex månaderna spås en fortsatt svag tillväxt från en redan hög nivå.
- Beläggningsgraden fortsätter att utvecklas positivt. Ökningen, som uppgick till knappt 10 procent, ligger i linje med utvecklingen för ett år sedan, men blev dock betydligt mer positiv än de förväntningar som medlemmarna hade i vintras. Graden av beläggning förväntas ha ökat ytterligare något om sex månader, trots att vintern vanligtvis brukar innebära en lägre aktivitet.
- Efterfrågan på tjänster visade den kraftigaste ökningen bland de olika parametrarna. Ökningen, som översteg 20 procent, ledde därmed till en situation som blev avsevärt mycket bättre än vad som förväntades i förra mätningen för sex månader sedan. Förväntningarna för de kommande sex månaderna är mycket positiva. De intervjuade tror i genomsnitt på en ökning med närmare 10 procent, en tillväxt som skulle överträffa utvecklingen under samma period 2021. Tidigare år har denna parameter visat en säsongsmässig avmattning mellan maj och november.

TEMA

EN SNABBT FÖRÄNDERLIG OMVÄRLD

Maskinentreprenörerna påverkas i stor utsträckning av den snabbt föränderliga omvärld vi lever i. Just nu påverkar de stigande bränsle- och materialpriserna verksamheten i mycket stor omfattning. Kriget i Ukraina och den ekonomiska osäkerheten påverkar hela samhällsekonomin och kan komma att minska investeringarna i bygg- och anläggningsprojekt. Slutligen har Covid-19-pandemin och leveranssvårigheterna av varor lett till att verksamheten blir mer oförutsägbar. Dessutom kan ett stopp av brytningen av cement i Slite leda till stora utmaningar, eftersom cement är ett centralt byggmaterial både när fastigheter byggs och i gruvnäringen.

Branschens utmaningar domineras nästan helt av de kraftigt ökade kostnaderna för drivmedel. I dagsläget anger 75 procent av maskinentreprenörerna att de ökade drivmedelspriserna är det största hotet. Det innebär en ökning med 15 procentenheter sedan förra mätningen, som genomfördes i november 2021. Även de stigande priserna generellt och priserna på material är en utmaning för företagen, som delvis har långa kontrakt med fasta priser. Det gör att vissa projekt inte blir lönsamma för företagen, utan innebär en tydlig förlust. Vart femte företag anger att brist på personal är ett av de största hoten, då det är svårt att rekrytera kompetent personal. Förutom detta nämner företagen främst långa leveranstider på material, reservdelar och maskiner. Sammantaget kan dessa faktorer skapa såväl ekonomiska ansträngningar som svårigheter med planering och en utmaning att överföra prisökningar till beställare.

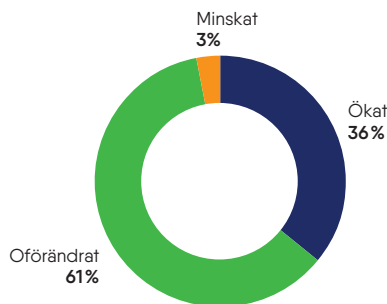
VILKET ELLER VILKA ÄR DE STÖRSTA HOTEN ELLER PROBLEMEN PÅ DIN MARKNAD JUST NU?

Bas: 80, procent, flera svar kan ges

De stigande priserna på drivmedel gör dieselstölder lönsammare. 36 procent av maskinentreprenörerna vittnar om att stölderna av diesel har ökat under de senaste sex månaderna. Ungefär sex av tio ser ingen förändring och endast ett fåtal ser en minskning av stölderna.

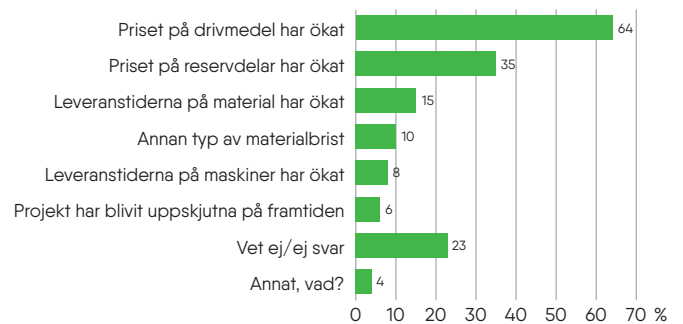
UPPLEVER DU ATT STÖLDER AV DIESEL FRÅN DINA ARBETSPLATSER HAR ÖKAT, MINSKAT ELLER VARIT LIKA STOR UNDER DE SENASTE SEX MÅNADERNA?

Bas: 80, procent

Maskinentreprenörerna drabbas tydligt av det oroliga världsläget – inget av företagen anger att de inte upplevt några konsekvenser av det som händer i omvärlden. Konsekvenserna handlar framför allt om stigande priser på drivmedel och reservdelar, men också ökade leveranstider på material, maskiner och materialbrist. Följderna får tydliga effekter för företagen, eftersom drivmedel och reservdelar är essentiella för deras verksamhet och det inte finns några alternativ-produkter.

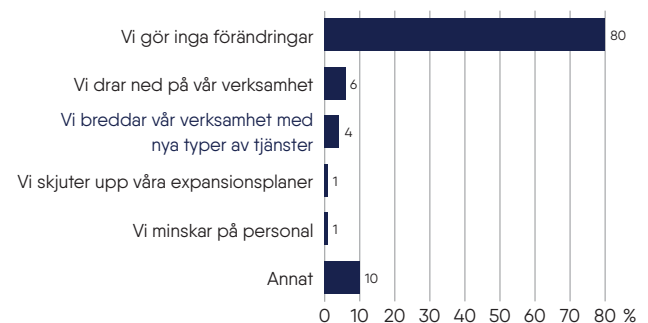
PÅ VILKA SÄTT UPPLEVER DU ATT KONSEKVENSERNA AV DET OROLIGA VÄRLDSLÄGET HAR PÅVERKAT DINA UPPDRAG?

Bas: 80, procent, flera svar kan ges

80 procent av företagen fortsätter sin verksamhet trots konsekvenserna av det oroliga världsläget och gör inga större förändringar. Ca 6 procent av företagen har dragit ner på sin verksamhet och ett fåtal har skjutit upp sina expansionsplaner eller minskat sin personal. Ett fåtal har i stället valt att bredda verksamheten med nya typer av tjänster. De som svarat "annat" anger att de höjt priserna.

HUR HANTERAR DU KONSEKVENSERNA AV DET OROLIGA VÄRLDSLÄGET FÖR DITT FÖRETAGANDE?

Bas: 80, procent, flera svar kan ges

Förutom de direkta kostnader som maskinentreprenörerna har, har även materialpriserna på byggmaterial stigit kraftigt under det senaste året. Drygt hälften, 54 procent, anger att det fått konsekvenser för den egna verksamheten. Det handlar främst om att projekt har skjutits fram samt dragit ut på tiden. Ett fåtal anger att de tvingats sänka sina anbud samt att de förlorat uppdrag till konkurrenter med lägre anbud.

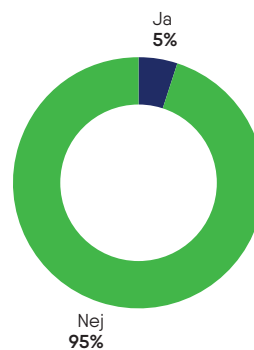
UPPLEVER NI NÅGRA KONSEKVENSER FÖR ER VERKSAMHET AV DE STIGANDE MATERIALPRISERNA PÅ BYGGMATERIAL (TRÄ, METALL ETC.)?

Bas: 80, procent

Trots de utmaningar och den osäkerhet som företagen möter, är det i dagsläget endast en minoritet, 5 procent, som har planer på att lägga ner sin verksamhet eller sälja företaget under de kommande sex månaderna.

HAR DU PLANER PÅ ATT LÄGGA NER VERKSAMHETEN ELLER SÄLJA FÖRETAGET UNDER DET NÄRMASTE HALVÅRET?

Bas: 80, procent

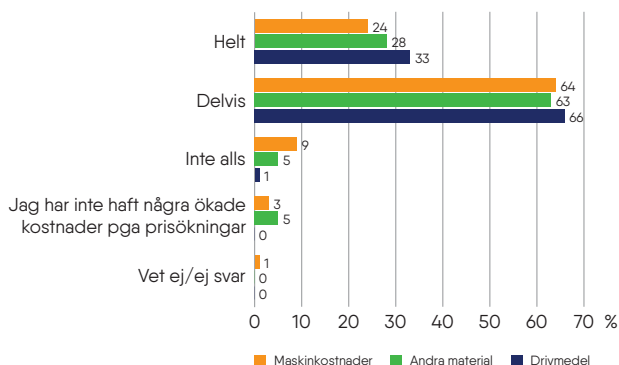
TEMA

KOSTNADSFÖRÄNDRINGAR FÖR FÖRETAGEN

De kraftigt stigande kostnaderna för företagen väcker frågor om hur företagen hanterar en situation där det är svårt att förutspå materialkostnaderna. Jämfört med december 2021 har företagen i större utsträckning kunnat kompensera för stigande kostnader, men fortfarande bär företagen en stor del av kostnadsökningarna.

Maskinentreprenörerna har upplevt kraftigt stigande omkostnader under det senaste halvåret. Oavsett om det gäller drivmedel, maskiner (inköp, slitdelar och underhåll) eller material där maskinentreprenören är mellanhand gentemot kunden, anger ca 65 procent att de endast delvis kunnat kompensera för kostnadsökningarna. Mellan 1 och 9 procent anger att de inte alls kunnat anpassa sig till kostnadsförändringen. Även om kostnadsökningarna för drivmedel varit dominerande, är det de ökade maskinkostnaderna som varit svårast för maskinentreprenörerna att anpassa sig till.

I VILKEN UTSTRÄCKNING HAR DU KUNNAT ANPASSA DIG TILL KOSTNADSFÖRÄNDRINGAR?

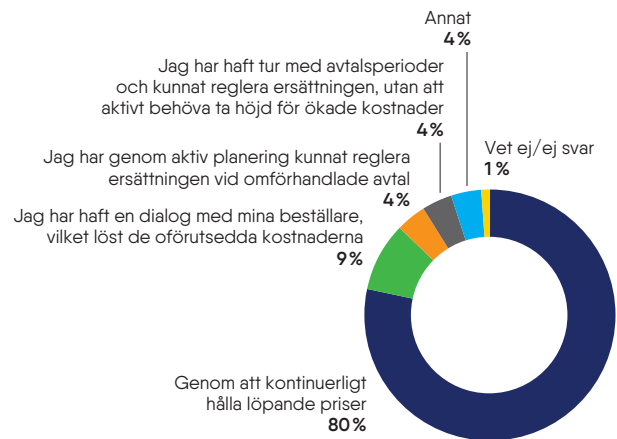

Bas: 80, procent

Maskinentreprenörernas främsta strategi för att hantera de stigande omkostnaderna har varit att kontinuerligt hålla löpande priser. 80 procent av företagen anger att de haft löpande prissättning. Knappt 10 procent har fört en dialog med beställarna och på så sätt kunnat kompensera för kostnadsökningarna. Ett fåtal har om-

förhandlat sina avtal genom aktiv planering och vissa har haft tur med avtalsperioderna.

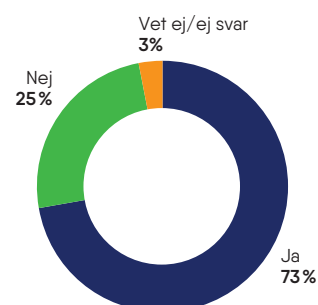
HUR HAR DU I HUVUDSAK ANPASSAT DIG TILL KOSTNADSFÖRÄNDRINGAR FÖR DRIVMEDEL ELLER ÖVRIGA MASKINKOSTNADER?

Bas: 80, procent

Under de senaste tre månaderna har 73% av företagen omförhandlat sina avtal för att kunna ta höjd för kostnadsökningarna. Framför allt har företagen då använt sig av indexering, till exempel med anläggningsmaskinsindex. Det gör det möjligt för företagen att hantera kostnadsförändringar framöver. Ett fåtal anger att deras beställare bestämt nivån för kompensation på grund av stigande kostnader.

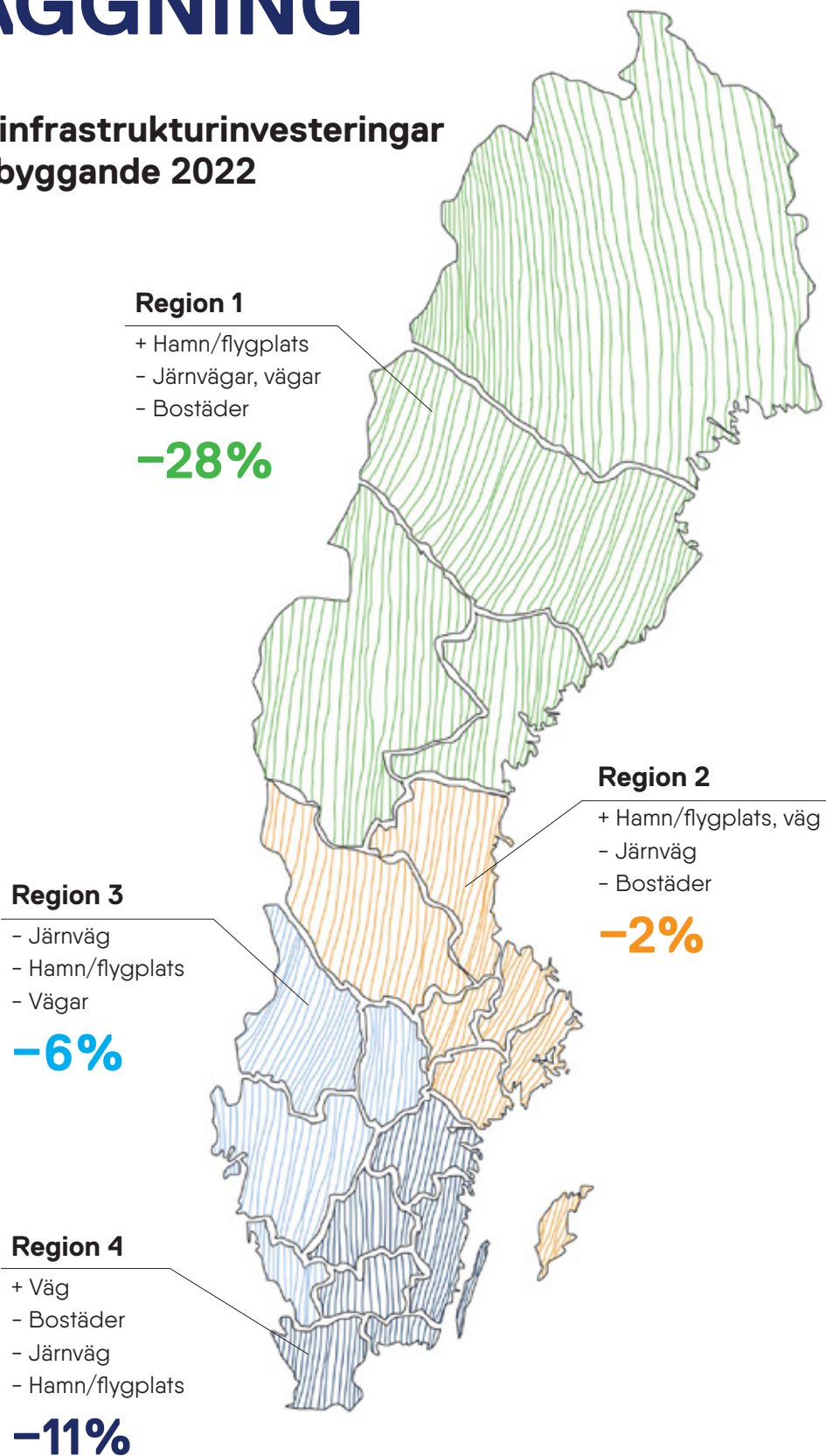
HAR NI OMFÖRHANDLAT ERA AVTAL UNDER DE SENASTE TRE MÅNADERNA FÖR ATT ANPASSA ER TILL KOSTNADSFÖRÄNDRINGAR FÖR DRIVMEDEL, MATERIAL ELLER ÖVRIGA MASKINKOSTNADER?

Bas: 80, procent

TEMA ANLÄGGNING

Prognos för infrastrukturinvesteringar och bostadsbyggande 2022

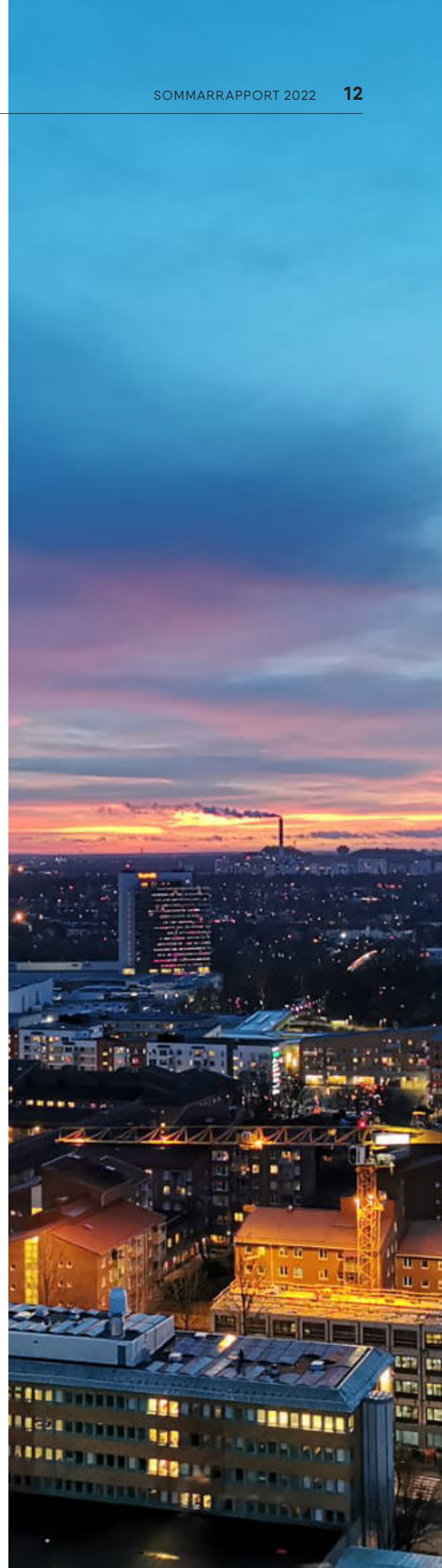
Infrastrukturinvesteringar

Investeringarna i infrastruktur ökade under 2021, men förväntas minska något under 2022. När det sedan görs stora satsningar på både järnvägar och vägar under 2022 och 2023, vänder trenden och investeringarna ökar kraftigt.

Under 2021 uppgick investeringarna i infrastruktur till knappt 33 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med knappt 4 procent jämfört med 2020. Ökningen beror på ökade investeringar i vägar, medan investeringarna i hamnar och flygplatser minskat något och järnvägsinvesteringarna utvecklats i det närmaste horisontellt. Prognosen för 2022 är något negativ, vilket främst beror på att investeringarna i järnvägar förväntas sjunka kraftigt. Enligt prognosen kommer trenden att vända under 2023 och 2024, då många stora järnvägsprojekt förväntas starta. Totalt förväntas investeringarna öka med över 50 procent under 2023 och i storleksordningen 85 procent under 2024, vilket är ovanligt kraftiga ökningar. Under 2023 planeras också stora investeringar i vägarna, vilket ytterligare bidrar till tillväxten.

I slutet av förra året påbörjades utbyggnaden av Farehamnen i Varberg och under 2022 påbörjas flera större hamnprojekt längs Norrlandskusten, bland annat i Umeå, Sundsvall och Gävle. Samtidigt fortgår utbyggnaden av hamnen i Göteborg. Under 2024 planeras dessutom ett nybyggnadsprojekt i Stockholm, där en ny ö för bostäder ska byggas i Lilla Värtan. Under hösten 2021 startade flera projekt, där järnvägen ska basunderhållas, bland annat Norra malmbanan, Ostkustbanan och Södra stambanan. Under 2024 görs det stora satsningar i Stockholm och Södermanland på dubbelspår. Samtidigt som det sker satsningar i det statliga vägnätet genererar bostadsbyggandet utbyggnadsbehov inom det kommunala vägnätet.

I det här avsnittet redovisas bygginvesteringarna inom infrastrukturprojekt och bostadsbyggande som påbörjade objekt, vilket ger den första signalen att själva byggprojektet har startat. Redovisning i fasta priser av både historiska värden och prognoser ger volymförändringar. Prognosen 2022–2024 visar procentuell förändring jämfört med föregående år.

Riket

INFRASTRUKTURINVESTERINGAR 2019-2021, PROGNOIS 2022-2024. MKR, 2021 ÅRS PRISER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Väg	21 561	19 135	20 418	+2%	+40%	+30%
Hamn-flygplats	1 375	2 102	2 047	+8%	-20%	+190%
Järnväg	11 552	10 588	10 499	-30%	+110%	+185%
Totalt	34 488	31 826	32 964	-8%	+55%	+85%

Källa: Byggfakta, Navet

BOSTADSBYGGANDE 2019-2021, PROGNOIS 2022-2024. PÅBÖRJADE LÄGENHETER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Småhus	10 896	10 864	12 749	0%	-8%	-5%
Flerbostadshus	38 211	44 005	51 153	-10%	-5%	+8%
Totalt	49 107	54 869	63 902	-7%	-6%	+5%

Källa: SCB, Navet

Nystartade projekt

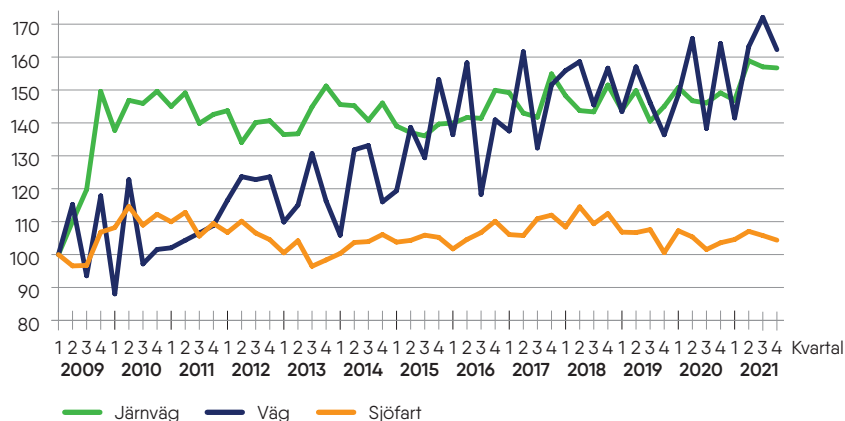
NYSTARTADE PROJEKT 2021-07-2021-12

Projekt	Kategori	Län	Kommun	Byggstart	Värde Mkr
Basunderhåll järnvägsanläggning Norra Malmbanan	Järnvägs-spår	Norrbottnen	Kiruna	2021-10	1 000
Utbyggnad av Fareshamnen i Varberg	Hamn/kaj	Halland	Varberg	2021-11	792
Basunderhåll järnväg Västra Götaland Öst	Järnvägs-spår	Västra Götaland	Göteborg	2021-09	750
Basunderhåll av järnväg på Ostkustbanan sträckan Storvreta-Sundsvall	Järnvägs-spår	Väster-norrland	Sundsvall	2021-09	680
Basunderhåll av järnväg längs Södra stambanan	Järnvägs-spår	Stockholm	Stockholm	2021-09	540
Utbyggnad till dubbelspår mellan Hallsberg-Degerön	Järnvägs-spår	Öster-götland	Motala	2021-10	500

Källa: Byggfakta

Transportvolym

INDEX 2009 Q1 = 100

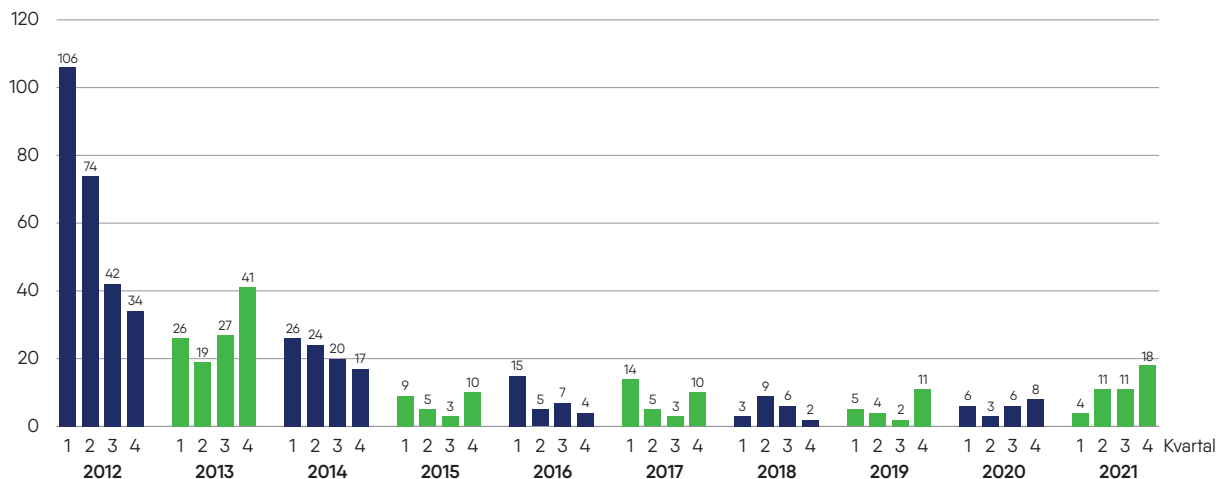
Källa: Trafikanalys

Bygglov vindkraftverk

Beviljade bygglov för vindkraftverk

ANTAL BEVILJADE BYGGLOV 2012Q1-2021Q4

Källa: Byggfakta

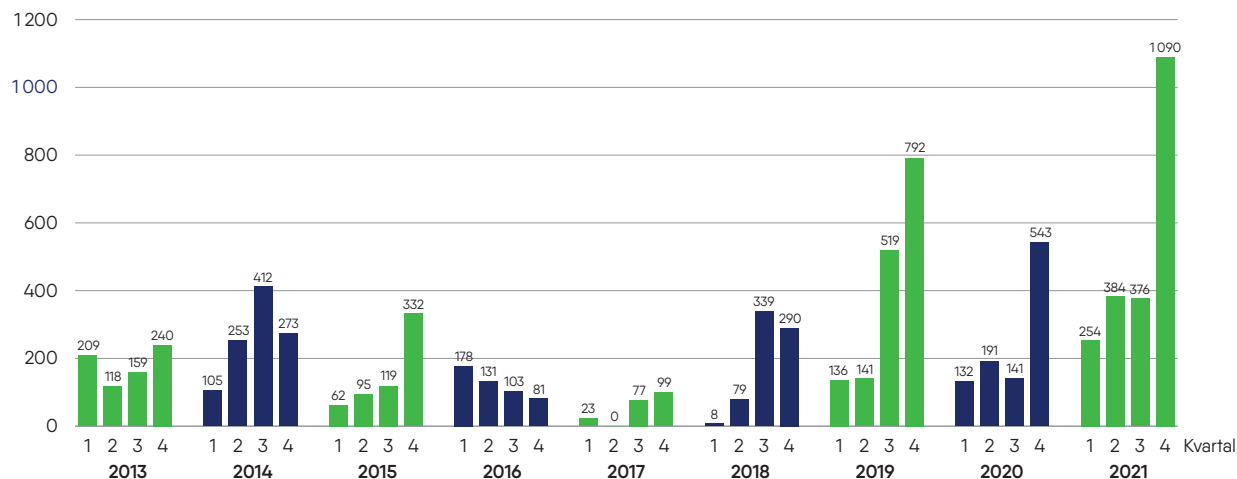
Vindkraftverk under byggnation

Vindkraftverk	2019				2020				2021			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Tillkommande MW	136	141	519	792	132	191	141	543	254	384	376	1090

Källa: Svensk Vindenergi

I slutet av 2020 slutade Svensk Vindenergi att publicera antal enheter, därför redovisas nu tillkommande MW

VINDKRAFTVERK, TILLKOMMANDE MW

Positiva och negativa drivkrafter/trender

Positiva faktorer

- Boverket bedömer att det kommer att behövas ytterligare 60 000 bostäder per år fram till 2030 och behovet är som störst i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Även om en del av underskottet på bostäder byggts bort de senaste åren, är byggtakten fortfarande inte så hög att bristen kommer kunna byggas bort till 2030.
- Trots att investeringarna i infrastruktur under 2022 förväntas sjunka, följs det upp 2023 och 2024 med förväntade investeringar som innebär en kraftig ökning.
- Under sista kvartalet 2021 ökade antalet bygglov för vindkraftverk och mängden tillkomna MW på grund av att nya vindkraftverk ökade kraftigt. Svensk vindenergi rapporterar att investeringsviljan är stor, framförallt i södra Sverige.
- Swedavia planerar stora investeringar på Arlanda under 2022 och 2023, motsvarande 3,7 miljarder. Samtidigt visar årsrapporten för 2021 ett negativt rörelseresultat, vilket hänger samman med ett minskat resande under pandemin.
- På grund av kriget i Ukraina har fram till och med mitten på maj över 55 000 personer skrivits in i Migrationsverkets mottagandesystem. SCB har gjort flera scenarier för hur invandringen kommer att påverka Sveriges befolkning. Förutsatt att en del av de skyddssökande kommer att stanna, justeras befolkningsprognosen uppåt.
- När allt fler handlar på internet ökar behoven av transporter och lager. Det leder till ökade byggnadsinvesteringar.

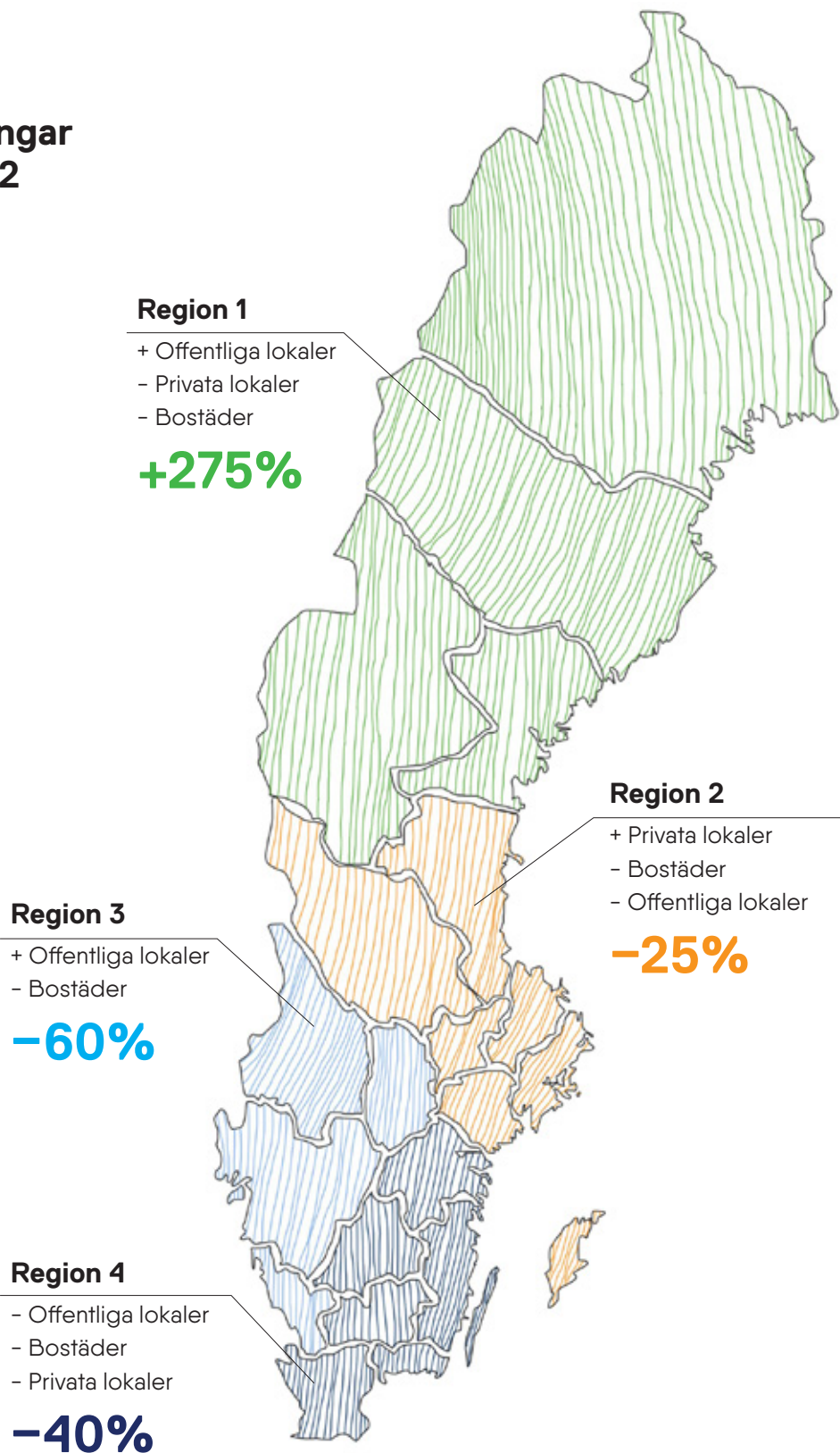

Negativa faktorer

- De ökade priserna på både drivmedel och byggnadsmaterial kan komma att leda till att projekt senareläggs, minskas eller ställs in.
- Den höjda styrräntan leder till viss osäkerhet på marknaden, vilket kan minska investeringsviljan både för företag och hushåll. Samtidigt är ränteläget historiskt sett väldigt lågt.
- Det finns hittills inget tillstånd för CEMENTA att bryta kalksten i Slite på Gotland från och med årsskiftet, vilket innebär att den svenska cementförsörjningen är osäker. Detta kan få stora konsekvenser för såväl byggindustrin som gruvsektorn.
- Sveriges Kommuner och Regioner förutspår att kommunerna och regionerna kommer att ha en god ekonomi under 2022, men redan 2023 kan flera kommuner och regioner få ett underskott på grund av en ökad inflation. Det innebär att investeringarna i infrastruktur kan komma att bromsas.
- Svensk Vindenergi rapporterar att investeringarna i vindkraft under årets första kvartal motsvarar 3,5 miljarder kronor. Det är något lägre än genomsnittet de senaste fem åren. Investeringarna försvåras främst av långa tillståndprocesser som ofta slutar med ett avslag.
- Det finns en risk för att de allmänna valen under året leder till att projekt skjuts fram eller bantas.
- Den fortsatta etableringen av hem- och distansarbete kan på sikt innebära att belastningen på infrastrukturen minskar lokalt och att behovet av investeringar sjunker.

TEMA VA

VA-investeringar prognos 2022

Nyinvesteringar

PÅBÖRJAD NY-, TILL- OCH OMBYGGNAD AV VA, 2019-2021, PROGROS 2022-2024. MKR 2021 ÅRS PRISER

Region	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Region 1 (nord)	180	166	86	+275%	-8%	-5%
Region 2 (mitt/öst)	1 243	1 220	1 144	-25%	+70%	+30%
Region 3 (väst)	805	1 087	1 830	-60%	-5%	+60%
Region 4 (södra)	833	785	791	-40%	+25%	+200%
Riket	3 061	3 258	3 850	-35%	+30%	+65%

Källa: Byggfakta, Navet

I VA-investeringar ingår ny-, till-, och ombyggnad av avlopps- och vattenledningar

Nystartade projekt

NYSTARTADE PROJEKT 2021-01-2021-12

Projekt	Kategori	Län	Kommun	Byggstart	Värde Mkr
Nybyggnad av avloppsreningsverk, Karlskrona	Avloppsledningar	Blekinge	Karlskrona	2021-12	125
Nya överföringsledningar i Göteborg, etapp A	Vattenledningar	Västra Götaland	Göteborg	2021-09	55
Utbyggnad av VA-ledningar till Enkärret	Vattenledningar	Stockholm	Värmdö	2021-10	53
Omläggning av va-ledningar Hästskovägen i Järfälla	Vattenledningar	Stockholm	Järfälla	2021-09	30
Utbyggnad av spillvatten- & överföringsledning i Klippan	Vattenledningar	Skåne	Klippan	2021-08	25
Utbyggnad av VA-anläggning i Hallstahammar	Avloppsledningar	Västmanland	Hallstahammar	2021-08	25

Källa: Byggfakta

Positiva och negativa drivkrafter/trender

Positiva faktorer

- Växande storstäder, som innebär förtätning, skapar större belastning på befintliga nät, vilket kräver förstärkning och utbyggnad av nuvarande anläggningar och infrastruktur.
- Konsekvenserna av klimatförändringarna, såsom skyfall och stigande vattennivåer, kommer sannolikt att leda till olika typer av infrastrukturprojekt kopplade till översvämningar och liknande.
- Enligt en enkät gjord av SKR väntas många kommuner genomföra stora VA-investeringar framöver. De regionala skillnaderna är emellertid tydliga.
- Kommunernas ekonomi är för närvarande mycket god och därmed är de ekonomiska förutsättningarna för investeringar framöver gynnsamma. Kommunernas överskott ökade med över 30 procent 2021 till sammanlagt 46 miljarder kronor.
- Det finns ett behov av att utveckla en smartare VA-infrastruktur och detta görs genom en växande digitalisering. Det leder dessutom till en del arbete med ledningar och liknande infrastruktur.
- Även om befolkningsökningen bromsar in så sker det en tillväxt, vilken skapar behov av såväl utbyggnad som reinvesteringar.
- Trots att räntorna är på väg upp råder ett fortsatt lågt ränteläge, något som är gynnsamt för de kommunala VA-investeringarna.
- Stora industriprojekt i norra Sverige, vilket kräver utbyggnad inom industrirör, kylsystem, kylvatten och ledningar till bostäder.

Negativa faktorer

- Kapacitetsunderskott hos utförare och konsulter bromsar investeringstakten.
- SCB:s senaste investeringsenkät indikerar att kommunerna kommer att minska sina investeringar under det kommande året.
- Befolkningstillväxten bromsar in.
- Den sammanlagda husbyggnadsvolymen väntas utvecklas svagt under den kommande tvåårsperioden, enligt Navets konjunkturrapport. Detta leder till att VA-infrastruktur kopplade till nybyggda bostäder och lokaler följer samma utveckling.
- Kompetensbrist i beställarledet (kommuner, VA-bolag) riskerar att leda till att projekt skjuts upp.
- Komponentbrist kan leda till att projekt drar ut på tiden eller skjuts fram.
- Stigande räntor och kraftigt ökade byggkostnader kan leda till att projekt skjuts fram i tiden.
- Det finns ett behov av att ta fram metoder för smartare schaktning i samband med nybyggnad och renovering av VA-ledningar, i syfte att få fram lösningar som är mindre belastande för miljön och samtidigt kostnadseffektiva.
- Den fortsatta osäkerheten kring tillgången på cement i Sverige är ett hot mot såväl bygg- och anläggningsbranschen som gruvindustrin. Båda dessa sektorer påverkar VA-sektorn. Det finns en risk för att bristsituationer uppkommer redan under hösten. Det rådande tillståndet för brytning av cement går ut vid årsskiftet 2022–2023.

TEMA

GRUVINDUSTRIN NORRLAND

Regeringens beslut om att bevilja bearbetningskoncession för järnmalmsfyndigheten Kallak samt stigande priser på råvaror, indikerar en fortsatt stark trend inom gruvnäringen. Dessutom förväntas byggnadsinvesteringarna i gruvindustrin öka kraftigt under 2022 i samband med Kaunisvaarprojektet.

Ny- och ombyggnad inom malm- och gruvindustrin

PÅBÖRJAD NY-, TILL- OCH OMBYGGNAD, 2019-2021, PROGNOIS 2022-2024. MKR 2021 ÅRS PRISER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Malm- och gruvindustri	2	161	0*	1500%**	-75%	0%

* Ett värde på 0 innebär att inga nya projekt inom ny-, till- och ombyggnad startades 2021. Dock fortsatte byggnationen i en del av de projekt som startats under tidigare år.

** Enligt Byggfakta finns det ett större nybyggnadsprojekt 2022, dock är uppgifterna knapphändiga om storlek och kostnad. Det finns inga rapporterade planer för 2023-2024.

Pågående och kommande projekt

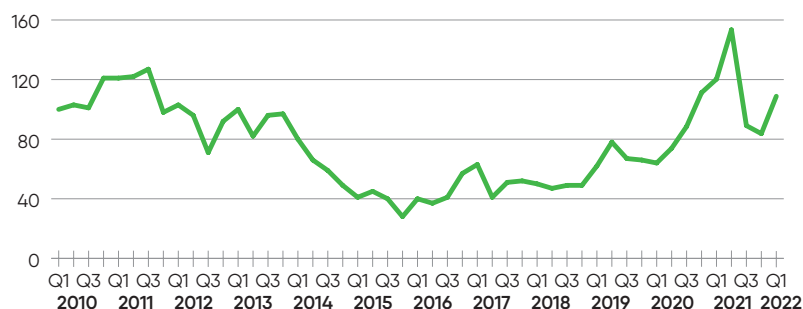
PÅGÅENDE OCH KOMMANDE PROJEKT 2015-2024

Projekt	Beskrivning	Län	Kommun	Byggstart	Värde Mkr
Kaunisvaarprojektet	Nytt gruvområde	Norrbottnen	Pajala	2022-10	2 500
Sovringsverk, Mertainen	Nytt sovringsverk	Norrbottnen	Kiruna	2015-02	1 250
Sovringsverk, Leveäniemi	Nytt sovringsverk	Norrbottnen	Kiruna	2015-05	1 250
Leveäniemi	Nybyggnad av gruva	Norrbottnen	Kiruna	2015-06	300

Källa: Byggfakta

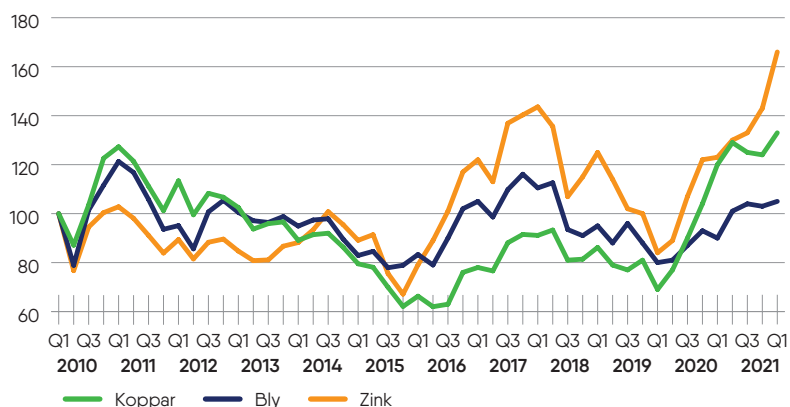
Råvaror

PRISER FÖR JÄRNMALM. INDEX 2010 Q1 = 100

Källa: www.indexmundi.com

PRISER FÖR KOPPAR, BLY OCH ZINK, INDEX 2010Q1 = 100

Källa: www.indexmundi.com

Positiva och negativa drivkrafter/trender

Positiva faktorer

- Regeringen beslutade i mars 2022 att bevilja bearbetningskoncession för järnmalmshyttan Kallak. Innan gruvverksamheten kan påbörjas behöver företaget söka miljötillstånd hos mark- och miljödomstolen.
- Kriget i Ukraina kan komma att få konsekvenser för mängden järnmalmshyttan som Ukraina exporterar till EU. På grund av kriget blir produktionen osäker och transporter försvåras. I Svemins analysunderlag konstateras att LKAB och andra producenter kan komma att gynnas av stigande priser på grund av ett mindre utbud på marknaden.
- Med tanke på det oroliga världsläget har debatten om självförsörjning av råvaror och råvaruförädling stärkts och kritiska röster höjts mot att köpa råvaror från icke-demokratiska stater. Det kan komma att gynna svensk gruvnäring.
- Priset på råvarorna zink, koppar, bly och järnmalm har ökat under årets första kvartal. Det kan komma att innebära att investeringar inom mineralutvinningsindustrin blir mer lönsamma.
- I samband med Kaunisvaarprojektet ökar byggnadsinvesteringarna inom gruvindustrin kraftigt, förutsatt att projektet kommer i gång under hösten 2022.
- Enligt SCB:s investeringsenkät förväntas investeringarna inom gruv- och mineralutvinningsindustrin uppgå till ca 1,5 miljarder kronor under 2022, vilket är något högre än vad företagen prognosticerade för 2021 (1,2 miljarder). Merparten av investeringarna görs i maskiner och inventarier.
- Den gröna omställningen innebär att efterfrågan på flera kritiska råmaterial ökar för att kunna tillverka batterier etc. Många av råmaterialen kan utvinnas i Sverige, om tillstånd ges.
- Innovationsprogrammet Swedish Mining Innovation finansierar 26 forskningsprojekt för sammanlagt 195 miljoner kronor, vilket är fyra gånger så mycket medel som under föregående år. Målet är att öka hållbarheten och konkurrenskraften för svensk gruv- och metallutvinnande industri.
- Kapacitetsutnyttjandet inom stål- och metallverk låg kvar på en hög nivå under sista kvartalet 2021: 95,5 procent och är därmed högre än samma period föregående år.
- Orderingången för gruv- och mineralutvinningsindustrin låg i genomsnitt på en hög nivå under årets tre första månader, något högre än under samma period föregående år.

Negativa faktorer

- Priset för drivmedel har stigit markant under 2022, vilket leder till kraftigt stigande kostnader för transporter och gruvdrift.
- Den långsiktiga svenska cementförsörjningen är osäker mot bakgrund av det tidsbegränsade brytningstillståndet för Cementa i Slite. Detta kan få stora konsekvenser för gruvsektorn.
- Det internationella ekonomiska läget är osäkert och räntorna både i Sverige och internationellt har börjat stiga. Det kan komma att leda till en mer försiktig hållning och minskade investeringar.
- Tillståndprocesserna för gruvnäringen innebär en stor osäkerhet för gruvbolagen. Eftersom gruvindustrin ligger i områden där det finns rennärning och höga naturvärden, finns det en stor konfliktpotential.
- De projekt som nu planeras inom gruvnäringen kräver en tillflyttning till Norrland. För att fler ska välja att flytta behövs en bra infrastruktur och tydliga incitament.
- Bristen på kvalificerad personal kan komma att bromsa gruvprojekten.

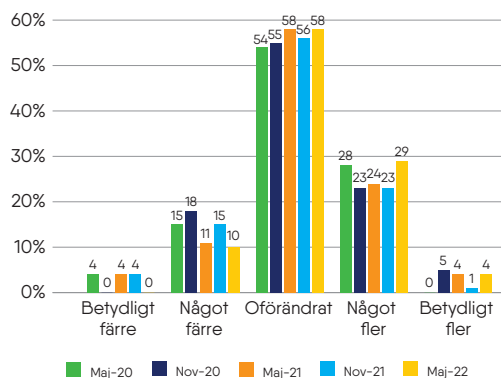
TEMA

REKRYTERING

Företagen i branschen växer och över 30 procent av företagen har idag en större personalstyrka än för ett år sedan. Samtidigt blir det allt svårare att rekrytera kompetent personal, oavsett personalkategori.

Den positiva trenden för företagen håller i sig: Andelen företag som anger att de är fler anställda än för ett år sedan är betydligt större än andelen företag som anger att de är färre anställda. Skillnaden är 23 procentenheter. Trenden är också mer positiv än för ett halvår sedan, vilket kan bero på att de flesta företag har en högre beläggning under sommarmånaderna. En stor del av företagen, 58 procent, anger att antalet anställda är oförändrat, vilket tyder på en stabilitet i branschen.

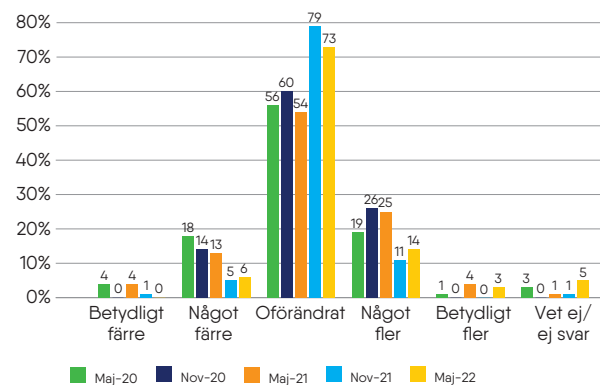
ÄR NI FLER ELLER FÄRRE ANSTÄLLDA NU JÄMFÖRT MED SAMMA TIDPUNKT FÖRRA ÅRET?

Bas: 80, procent

Behovet av inhyrd personal är relativt stabilt. 73 procent anger att behovet är oförändrat, medan 17 procent anger att behovet är större än för ett år sedan. Endast 6 procent rapporterar ett sjunkande behov. Sammantaget verkar behovet av inhyrd arbetskraft ha fortsatt att stabiliseras, då en stor del anger att behovet är oförändrat.

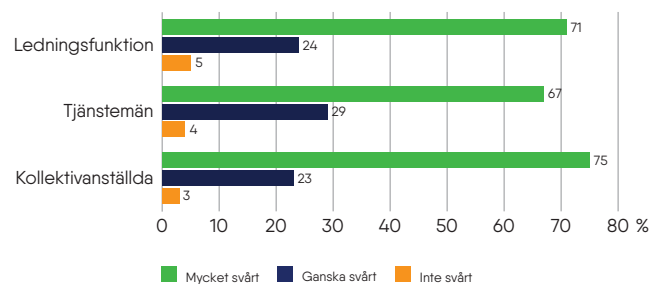
HUR SER BEHOVET AV INHYRD ARBETSKRAFT UT IDAG JÄMFÖRT MED SAMMA TIDPUNKT FÖRRA ÅRET?

Bas: 80, procent

En stor andel av företagen har växt under det senaste året och det får konsekvenser för rekryteringen: Nu anger ännu fler företag att det är mycket svårt att rekrytera personal. Oavsett personalkategori, har andelen företag som säger att det är mycket svårt att rekrytera stigit med minst 7 procentenheter jämfört med för ett halvår sedan. Allra svårast är det att rekrytera kollektivanställda, men skillnaderna är små. Företagens svar visar tydligt att det finns brist på personer med rätt kompetens på arbetsmarknaden.

HUR SVÅRT ÄR DET ATT HITTA DEN PERSONAL SOM BEHÖVS?

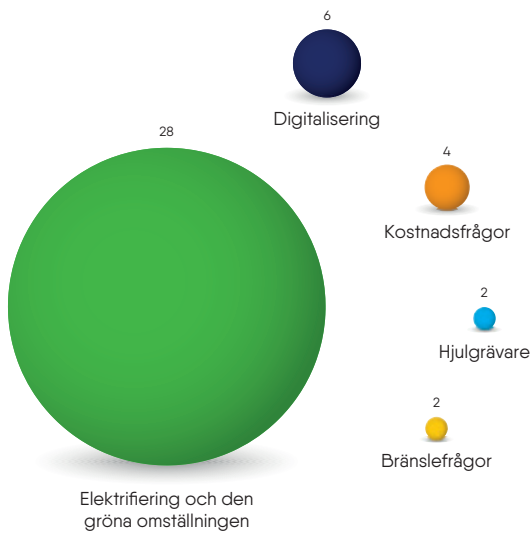
Bas: 80, procent, svarsfrekvens: Kollektivanställda 89%, Tjänstemän 60%, Ledningsfunktion 51%

TRENDER OCH FRAMTIDS- SPANING

När maskinentreprenörerna blickar framåt ser de tydliga trender och förändringar i branschen: den gröna omställningen och digitaliseringen innebär utmaningar, men också affärsmöjligheter. Dessutom finns det ett behov av stora investeringar som kan innebära många uppdrag för Maskinentreprenörerna.

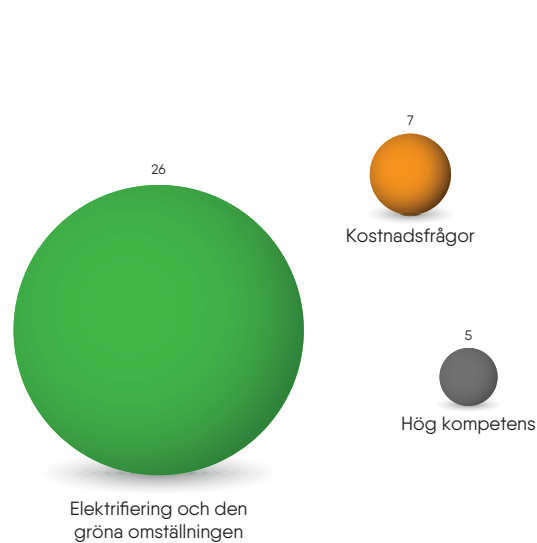

VILKA ÄR DE VIKTIGASTE TRENDERNA INOM BRANSCHEN?

Bas: 80, därav angav 28 "Vet ej/ej svar/inga speciella trender". Grafiken visar de trender som nämndes av minst 2 personer.

VILKA ÄR DE VIKTIGASTE TRENDERNA HOS BESTÄLLARNA?

Bas: 80, därav angav 34 "Vet ej/ej svar/inga speciella trender". Grafiken visar de trender som nämndes av minst 2 personer.

Elektrifieringen och den gröna omställningen är den dominerande trenden, både i branschen generellt och hos beställarna, enligt de intervjuade maskinentreprenörerna. Framför allt lyfts elektrifieringen, energieffektiviseringen och laddstolpar till elbilar fram. Att samhället behöver ställa om innebär uppdragsvolymer för maskinentreprenörerna, men samtidigt är det en utmaning för branschen som i dagsläget är beroende av fossila bränslen. Att det är elektrifieringen och den gröna omställningen som företagen nämner överlagset flest gånger, tyder på att företagen är medvetna om betydelsen av de här frågorna. Att det finns en medvetenhet om de här frågorna är grunden för att kunna agera och därför också det som i ett första steg möjliggör en positiv utveckling framöver.

Kostnadsfrågor utgör också en tydlig trend. Här nämner maskinentreprenörerna den stigande inflationen och utmaningen att följa med i prisbilden. Samtidigt upplever man ett önskemål från beställarnas sida att sänka priserna och någon enstaka nämner okunskap hos beställarna om de kostnader som arbetet innebär.

Digitaliseringen är ytterligare en förändring och här nämns bland annat digitala grävsystem och styrning som en del av en mer omfattande omdaning. Digitaliseringen nämns som en trend i branschen, men inte

som en kravställning från beställarna. Det tyder på att det främst är en fråga för maskinentreprenörerna i deras eget arbete och i arbetet med de andra aktörerna på byggarbetsplatsen etc. Här finns möjligheter att effektivisera arbetet och öka kvaliteten ytterligare.

Affärsmöjligheter

Maskinentreprenörerna ser affärsmöjligheter framöver, trots de utmaningar man stöter på. Cirka hälften av de tillfrågade företagen fokuserar på att fortsätta sitt arbete med nuvarande inriktning och fokus och ser inga speciella eller nya affärsmöjligheter i den rådande och kommande samhällsutvecklingen. Ungefär 15 procent ser ljus på framtiden med tanke på de behov av ny infrastruktur som finns samt en utökad industri och gruvverksamhet i Norrland. Överlag beskriver de intervjuade en marknad där det finns en tydlig efterfrågan på deras tjänster och ett behov av maskinentreprenörer. Utmaningen ligger i att anpassa prisläget för att täcka upp de stigande kostnaderna och inflationen. Det finns risker att de generellt höjda kostnadsläget kan dämpa beställarnas efterfrågan och leda till att projekt skjuts fram. Detta är en utmaning både för företagen och beställarna. Med justerade priser ser en del av maskinentreprenörerna tydliga affärsmöjligheter.

REGIONALA TABELLER

Region 1 (nord)

INFRASTRUKTURINVESTERINGAR 2019-2021,
PROGNOS 2022-2024. MKR, 2021 ÅRS PRISER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Väg	4 518	3 797	5 131	-45%	+80%	+5%
Hamn-flygplats	263	39	543	+5%	+25%	-50%
Järnväg	561	675	2 700	-55%	+210%	+130%
Totalt	5 343	4 511	8 374	-45%	+110%	+50%

Källa: Bygghälsa, Navet

BOSTADSBYGGANDE 2019-2021,
PROGNOS 2022-2024. PÅBÖRJADE LÄGENHETER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Småhus	605	576	807	-5%	-10%	-10%
Flerbostadshus	1 712	3 543	3 117	-10%	-5%	+5%
Totalt	2 317	4 119	3 925	-7%	-8%	+1%

Källa: SCB, Navet

Region 2 (mitt/öst)

INFRASTRUKTURINVESTERINGAR 2019-2021,
PROGNOS 2022-2024. MKR, 2021 ÅRS PRISER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Väg	8 924	6 445	6 351	+60%	+10%	+55%
Hamn-flygplats	425	109	334	+165%	-45%	+500%
Järnväg	2 000	3 785	2 748	-35%	+155%	+400%
Totalt	11 349	10 339	9 433	+35%	+30%	+200%

Källa: Bygghälsa, Navet

BOSTADSBYGGANDE 2019-2021,
PROGNOS 2022-2024. PÅBÖRJADE LÄGENHETER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Småhus	3 859	3 907	4 552	-2%	-8%	-3%
Flerbostadshus	16 133	17 242	22 401	-10%	-5%	8%
Totalt	19 992	21 149	26 952	-9%	-6%	+6%

Källa: SCB, Navet

Region 3 (väst)

INFRASTRUKTURINVESTERINGAR 2019-2021, PROGNOS 2022-2024. MKR, 2021 ÅRS PRISER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Väg	5 397	5 025	4 873	-30%	+90%	+50%
Hamn-flygplats	449	884	991	-30%	-35%	+500%
Järnväg	8 247	2 030	3 303	-5%	+35%	+45%
Totalt	14 092	7 939	9 167	-20%	+50%	+65%

Källa: Byggfakta, Navet

BOSTADSBYGGANDE 2019-2021, PROGNOS 2022-2024. PÅBÖRJADE LÄGENHETER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Småhus	3 097	2 985	3 522	+4%	-8%	-7%
Flerbostadshus	9 652	12 845	11 627	-3%	-5%	+10%
Totalt	12 749	15 830	15 148	-1%	-6%	+5%

Källa: SCB, Navet

Region 4 (södra)

INFRASTRUKTURINVESTERINGAR 2019-2021, PROGNOS 2022-2024. MKR, 2021 ÅRS PRISER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Väg	2 722	3 868	4 063	+10%	+55%	-5%
Hamn-flygplats	237	1 070	179	-60%	+85%	-60%
Järnväg	744	4 099	1 748	-40%	+155%	-15%
Totalt	3 703	9 037	5 991	-7%	+75%	-10%

Källa: Byggfakta, Navet

BOSTADSBYGGANDE 2019-2021, PROGNOS 2022-2024. PÅBÖRJADE LÄGENHETER

Sektor	2019	2020	2021	P2022	P2023	P2024
Småhus	3 335	3 396	3 868	-2%	-7%	-4%
Flerbostadshus	10 714	10 375	14 008	-15%	-3%	+5%
Totalt	14 049	13 771	17 876	-12%	-4%	+3%

Källa: SCB, Navet

Maskinentreprenörerna (ME) är landets ledande bransch- och arbetsgivarorganisation för 4 000 maskinentreprenörer. ME företräder och stödjer medlemmarna och arbetar för branschens utveckling. Vi verkar för fri företagsamhet och en sund marknadsekonomi och bevakar och påverkar branschens arbetsmarknadspolitiska frågor.

Maskinentreprenörerna

Box 1609, 111 86 Stockholm

Telefon: 08-762 70 65

Rapporten är framtagen under april – maj 2022.

Följande personer från Navet har medverkat vid framtagning av MEKO-rapporten:

- ▶ Michelle Andersson
- ▶ Magnus Klein
- ▶ Jens Linderöth
- ▶ Patrik Wikman

Från Maskinentreprenörerna har följande personer medverkat:

- ▶ Jörgen Eriksson, Opinionsbildare/pressekreterare
- ▶ Veronica Sandström, Kommunikationschef